

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

KAMELEONTTI-KAAVA

Muunneltava trikoopaidan kaava leikki-ikäisille pojille

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Laura Lindqvist			
Työn nimi Kameleontti-kaava			
Päiväys	19.11.2014	Sivumäärä/Liitteet	40/2
Ohjaaja(t) Ulla Rytkönen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toimiva sekä hyvin istuva leikki-ikäisten poikien trikoopaidan pohjakaava, joka vastaa nykyisiä käsityksiä vaatteen väljyyksissä ja pituuksissa. Tavoitteena oli, että muokkaamalla tätä peruskaavaa voidaan toteuttaa useita erilaisia variaatioita ja näin saada aina uudenlaisia vaatekappaleita.</p> <p>Työn tavoitteena oli kartoittaa nykyinen poikienvaatteiden kaavatarjonta sekä analysoida, ovatko nykyiset kaavat toimivia ja ajankohtaisia. Kaavatarjontaa analysoitiin mm. siluettien, kaavojen monipuolisuuden sekä muokattavuuden perusteella. Lisäksi työssä selvitettiin lyhyen kyselytutkimuksen avulla leikki-ikäisten poikienvaatteiden kaavojen kysyntää kotiompelijoiden keskuudessa. Kysely vahvisti ennako-olettamuksen, jossa todettiin poikienvaatteiden kaavatarjonnan olevan hyvin suppeaa.</p> <p>Kyselytutkimuksesta kävi ilmi, että tarjolla olevat kaavat ovat liian leveitä ja lyhyitä nykypäivän lapsille. Tämän vuoksi työssä tehtiin mittataulukoiden vertailu. Mittataulukoiden vertailussa tutkittiin miten yleisesti Suomessa käytössä oleva PASSELI- mittataulukko eroaa kansainvälisten vaatemerkkien mittataulukoista. Lisäksi verrattiin kahden leikki-ikäisen poijan vartalonmittoja PASSELI- mittataulukossa ilmoitettuihin vartalonmittoihin.</p> <p>Työssä tehtiin trendikatsaus leikki-ikäisten poikien yläosista, siluettien, pituuksien ja väljyyksien osalta, jotta saatiin selville mikä on trendien mukaan hyvä väljyys poikien paidoissa. Hyvää väljyysvaraa trikoopaidassa selvitettiin myös vertailemalla valmispaidan mittoja saman merkin mittataulukon mittoihin. Lisäksi vertailtiin kaavalehden mittataulukon mittoja lehden trikoopaidan kaavan mittoihin sekä, leikki-ikäisen poijan vartalonmittoihin.</p> <p>Työn lopputuloksena syntyi uudistettu trikoopaidan peruskaava, jonka väljyyksissä ja pituuksissa on otettu huomioon lasten kasvun muutokset viimeisen 30 vuoden aikana sekä nykytrendien sanelemat väljyydet ja pituudet. Lopuksi pohjakaavasta toteutettiin neljä erilaista variaatiota, joiden avulla näytettiin konkreettisesti hyvin istuvan kaavan muuntelun mahdollisuudet.</p>			
Avainsanat Kaavoitus, kuosittelu, lastenvaate, mittataulukko, mitoitus, vaatetus suunnittelu			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Laura Lindqvist			
Title of Thesis The Chameleon Pattern			
Date	19.11.2014	Pages/Appendices	40/2
Supervisor(s) Ulla Rytönen			
Client Organisation /Partners -			
<p>Abstract</p> <p>My goal of this thesis was to create a functional and well fitting base pattern for toddler boys which corresponds to current views on garments' looseness and length. By modifying this base pattern, several new and different variations of the original were created.</p> <p>The aim was to map what kind of pattern books and magazines there are for boys, including an analysis of how useful and timeless these current patterns are, also paying attention to their silhouette. A brief survey was also conducted to see how home seamstresses view the current supply of patterns available. The results of the survey indicate that the patterns available for children, notably for young boys, are too wide and too short.</p> <p>The end result was a new base pattern for toddler boys with emphasis on ease, shape and dimensions that had been discovered to be more suitable for toddlers. Four different variations of the base pattern were created. These variations proved tangibly the possibilities of a well-thought-out modification of a fitting pattern.</p>			
<p>Keywords Pattern, pattern making, children 's clothing</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	6
2.1	Keskeiset käsitteet.....	7
2.2	Prosessin kulku ja työhön vaikuttavat tekijät	8
3	NYKYINEN KAAVATARJONTA.....	10
3.1	Kaavatarjonnan kartoitus	10
3.2	Kysely kotiompelijoille kaavatarjonnasta.....	11
3.3	Kyselytulokset vahvistavat kaavatarjonnan puutteellisuuden	12
4	HUOMIOT MITTATAULUKOISTA JA VÄLJYYKSISTÄ.....	15
4.1	Mittataulukoiden vertailu.....	15
4.2	Lasten kasvun muutokset	17
4.3	Nykyiset väljyyksäsitykset	18
5	KOHTI PÄIVITETTYÄ TRIKOOPAIDAN PERUSKAAVAA.....	21
5.1	Trendit pohjana ajankohtaisille kaavoille	21
5.2	Nauhat- ja kiristysnyörit standardin huomioiminen suunnittelussa.....	22
5.3	Päivitetty peruskaava.....	23
5.4	Peruskaavan variaatiomahdollisuudet.....	26
5.5	Toteutetut variaatiot.....	27
6	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET	36
	AINEISTOT	38
	LIITE 1: KYSELYLOMAKE	39

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni selvitän, millainen on ajankohtainen ja toimiva trikoopaidan kaava leikki-ikäisille pojille. Työssä kartoitetaan poikienvaatteiden nykyisen kaavatarjonnan, sekä selvitän, ovatko tarjolla olevat kaavat ajankohtaisia. Lisäksi selvitetään lyhyen kyselytutkimuksen avulla 2-6 vuotiaiden kaavojen kysyntää, kotiompelijoiden keskuudessa.

Ompelen omalle pojalleni vaatteita koska aina vaatekaupoista ei löydy sopivia vaatteita. Omalle pojalleni ompelun myötä olen huomannut poikien vaatteiden kaavatarjonnassa puutteita. Tämän vuoksi kiinnostuin poikien vaatteiden kaavoituksesta opinnäytetyön aiheena. Koen olevani muotoilijana parhaimmillani suunnitellessa ja erityisesti kaavoittaessa vaatteita.

Työssä luon leikki-ikäisille pojille suunnitellun, perusmallisen, trikoopaidan peruskaavan, josta kuosittelemalla saadaan useita erilaisia variaatioita. Peruskaavan ajankohtaisuuden takaamiseksi teen trendikatsauksen leikki-ikäisten poikien yläosista, siluettien, pituuksien ja väljyyksien osalta. Pohjakaavan kaavoituksessa otan huomioon trendikatsauksessa esille tulleet asiat. Valmistan peruskaavasta sovitteen, jonka avulla varmistan kaavan hyvän muodon. Lisäksi valmistan neljä erilaista variaatiota, joiden avulla pyrin näyttämään pohjakaavan muunneltavuuden. Sovitteet valmistan normaalivartaloiselle kolme vuotiaalle pojalle, koossa 98.

Keskityn työssä kaavoitukseen, värien, kuviointien tai materiaalien sijaan. Sisällytän kuitenkin nämä elementit esimerkkivariaatioihin, jotta voin ilmentää kaavalla leikitelyn mahdollisuudet myös värien ja materiaalien osalta. Työn ennakkolehtämukseksi on, että uusille ja ajankohtaisille poikienvaatteiden kaavoille on sekä tarvetta että kysyntää.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön alkuidea lähti liikkeelle etsiessäni kaavoja poikani juhlavaatteiden ompeluun. Etsiessäni internetistä lastenvaatteiden kaavakirjoja, huomasin, että pojille ei ollut yhtään omaa kaavakirjaa. Sen sijaan tytöille suunnattuja kaavakirjoja oli useita. Kirjoja etsiessä löysin löysin myös useita blogikirjoituksia, joissa harmiteltiin poikienvaatekaavojen vähäisyyttä ja yksitoikkoisuutta. Kaavoja etsiessä mietin, kuinka olisi mahtavaa jos pojillekin olisi oma kaavakirja, josta saisi helposti ja nopeasti kaavat ilman suurempia etsintöjä.

Kun sopivaa kaavakirjaa ei löytynyt, ostin lopulta lastenvaatteita sisältävän kaavalehden, jossa oli pojalle trikoisen liivin sekä T-paidan kaavat. Lehden kaavojen väljyydet eivät kuitenkaan vastanneet mielikuvaani, eivätkä poikani mitat vastanneet lainkaan lehden koon 98 vartalonmittoja. Sen sijaan poikani mitat olivat lähempänä kokoa 86 ja 92, vaikka poika on ikäisekseen normaalikokoinen ja pituinen ja käyttää valmisvaatteissa kokoa 98. Kaavan kokojen kanssa säätely hidasti ja vaikeutti työskentelyäni ja pohdin kuinka käy sellaiselle ompelijalle, jolla ei ole alan koulutusta eikä välttämättä osaa vastaavaa yhdistelyä tehdä.

Työn tavoitteena on selvittää nykyinen poikienvaatteiden kaavatarjonta sekä tutkia, ovatko nykyiset tarjolla olevat kaavat toimivia ja ajankohtaisia. Työssä käydään myös läpi nykyiset poikienvaatteiden trendit väljyyksien, siluettien ja pituuksien osalta. Työn päätavoitteena on luoda toimiva ja hyvin istuva perusmallinen trikoo-paidan kaava, joka vastaa nykyisiä käsityksiä vaatteiden väljyydessä ja pituuksissa. Tarkoituksena on näyttää kuinka muokkaamalla tätä peruskaavaa voidaan toteuttaa useita erilaisia variaatioita ja näin saada aina uudenlaisia yläosia. Kaavan toimivuuden takaamiseksi valmistan peruskaavasta soviteen, jonka avulla pystyn paremmin hahmottamaan kaavan muotoa ja sen kautta takaamaan paidan hyvän istuvuuden sekä kaavan toimivuuden. Tämän lisäksi kuositellen peruskaavasta neljä erilaista variaatiota, joiden avulla pyrin näyttämään konkreettisesti hyvän ja ajankohtaisen pohjakaavan monipuolisuuden.

2.1 Keskeiset käsitteet

Mittataulukko on taulukko, jossa on eri kokojen tarkat vartalonmitat. Vartalonmitat on mitattu suoraan vartalolta eikä valmiista vaatteesta. Mittataulukossa on merkittynä vartalon tunnusmitat, jotka ovat tärkeimmät mitat kaavoituksessa. Tunnusmittojen avulla lasketaan muita tarvittavia mittoja. Tärkeimmät tunnusmitat ovat pituus, rinnanympäryys, vyörätönympäryys, sekä lantionympäryys. Lastenvaatteiden mittataulukoissa koot ovat senttikokoina pituuksien mukaan, 6 cm:n jaksoissa.

Peruskaavaksi kutsutaan yleensä kaavoja, joilla voidaan valmistaa suoraan vartalonmyötäisiä vaatteita. Yleensä peruskaavoissa on muotolaskokset ja saumat määrättyissä paikoissa antamassa vaatteelle sen perusmuodon. Tässä työssä peruskaavalla tarkoitetaan poikien trikoopuseron pohjakaavaa, jossa ei ole muotolaskoksia, sillä joustava materiaali ei niitä tarvitse.

Väljyysvaralla tarkoitetaan vaatteessa olevaa ylimääräistä väljyyttä, joka mahdollistaa liikkumisen. Peruskaavaan lisätään aina väljyyttä, jotta siinä olisi helpompi liikkua ja olla. Joustavissa materiaaleissa väljyysvaraa lisätään kuitenkin vain hyvin vähän tai sitä ei ollenkaan, sen mukaan kuinka joustava materiaali on. Väljyysvarat lisätään peruskaavaan aina ennen kaavojen piirtämistä.

Kuosittelu tarkoittaa, että peruskaava ”muutetaan halutun mallin mukaiseksi — — peruskaavaan voidaan kuosittelun keinoin lisätä esimerkiksi laskoksia, leikkauksia, kellotusta, poimutusta ja viistotusta. Väljyyttä voidaan lisätä tai poistaa myös kuositteluvaiheessa” (Tiihonen & Kivimäki, 2008, 33). Kuosittelu aloitetaan aina mallin suunnittelusta, jossa käydään läpi kaikki malliin vaadittavat muutokset.

2.2 Prosessin kulku ja työhön vaikuttavat tekijät

Lähdin työssäni liikkeelle siitä, millaisia mielikuvia minulla itselläni on aiheesta. Mitä itse koen pojille suunnatun kaavatarjonnan ja mitä se mielestäni kaipaisi lisää. Sen jälkeen tutkin konkreettisesti, millaisia kaavoja lapsille on tarjolla ja millainen osa tästä kaavatarjonnasta on poikienvaatteita. Löydettyä aineistoa analysoin poikienvaatemallien ajankohtaisuuden, siluettien, kaavojen monipuolisuuden ja muokattavuuden perusteella. Ennako-olettamukseni oli, että tarjonta on hyvin suppeaa poikienvaateissa, sekä, että kaavat ovat suurelta osin vanhanaikaisia.

Seuraavaksi tein lyhyen kyselytutkimuksen kotiompelijoille. Kyselytutkimukseen kutsuttiin vastaamaan ne henkilöt, jotka ompelivat vaatteita leikki-ikäisille (2-6-vuotiaille) pojille. Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, olisiko pojille suunnatuille kaavoille kysyntää ja tarvetta, kuten ennako-olettamuksena oli.

Trikoopaidan peruskaavan piirtämisessä käytin apuna hyväksi havaittujen valmispaitojen mittoja sekä lastenvaatteiden kaavoitukseen liittyviä aineistoa. Otin kaavoituksessa huomioon vallitsevat trendit mm. paidan väljyyksissä ja pituuksissa. Paidan esimerkkivariaatioihin sisällytin kyselystä ilmenneitä toiveita, kuten uudenlaisia leikkauksia ja mielenkiintoisia yksityiskohtia. Ennen peruskaavan piirtämistä perehdyin tarkasti ja monipuolisesti lastenvaatteiden mitoitusprosessiin liittyvään aineistoon, kuten mittataulukoihin ja niiden ajankohtaisuuteen sekä lasten vartalon mittamuu-
toksiin viimeisten vuosikymmenten aikana.

Kuvion 1. sakaroihin olen sijoittanut trikoopaidan suunnitteluun ja kaavoitukseen vaikuttavia tekijöitä. Yksi näistä sakaroista on tämän hetken muoti, ja sen vaikutus mitoitukseen ja mittasuhteisiin. Työssä vertailen Lasten vaatetuksen Passeli -mittataulukkoa ja lasten vaatemerkkien mittataulukoihin. Lasten vaatteiden standardit määrittävät osaltaan myös sen, millaisia vaatteita lapsille voi suunnitella. Nauhat ja nyörit- standardi määrittää vaatteen yksityiskohtia kuten nauhojen pituuksista ja kiinnityksistä. Otin suunnittelussa huomioon millaisia kaavoja on tarjolla ja mitä haluttaisiin. Kaavojen kysyntää tutkin lyhyen kyselytutkimuksen avulla. Tarjontaa puolestaan tutkin kartoittamalla olemassa olevan kaavatarjonnan ja analysoimalla niiden käyttöarvoa. Kuvion keskiössä on trikoopaidan peruskaavan kaavoitus sekä siitä johdetut variaatiot, eli työn varsinainen tulos.

Kuvio 1. Työhön vaikuttavat tekijät (Lindqvist, 2014)

3 NYKYINEN KAAVATARJONTA

Ennako-oletuksena oli oman kokemuksen perusteella, että leikki-ikäisten poikien vaatteiden kaavatarjonta on varsin suppeaa verrattaessa tyttöjen vaatteiden kaavatarjontaan. Halusin selvittää, pitääkö oma käsitykseni kaavatarjonnasta paikkaansa. Selvitin, millaisia kaavoja nyt on tarjolla kaavakirjoissa ja – lehdissä, sillä tiesin kotiompelijoiden käyttävän näitä materiaaleja kaavoituksessa. Lisäksi tutkin, millaisia kaavoja on tarjolla internetissä, koska arvelin niitä löytyvän myös sieltä, kotona tulostettavissa muodoissa. Toteutin myös kotiompelijoille lyhyen kyselytutkimuksen, jonka avulla selvitin pitävätkö kotiompelijat nykyistä kaavatarjontaa riittävänä.

3.1 Kaavatarjonnan kartoitus

Etsin aineistoa kotiompelijan näkökulmasta eli kirjakaupoista ja kirjastoista sekä internetistä. Etsin suomenkielistä aineistoa. Ensimmäiseksi etsin kouluni, Kuopion Muotoiluakatemian, kirjastosta löytyvän aineiston. Tämän jälkeen siirryin tarkastelemaan Kuopion kaupunginkirjaston tarjoamaa aineistoa. Kokosin kirjastoista kaiken materiaalin, joka liittyy leikki-ikäisten lasten vaatteiden ompeluun. Tutustuttuani kirjastojen aineistoon, etsin vielä internetistä hakukoneen avulla materiaalia. Käytin useampia erilaisia hakusanoja.

Pojille ei löytynyt yhtään omaa kaavakirjaa, mutta tytöille löytyi useita. Kaavat mitä löysin pojille kirjoista olivat yksinkertaisia perusmalleja ja mielestäni melko tylsiä. Suurin osa kirjoista oli huomattavan vanhentuneita eivätkä mallit vastanneet enää tämän päivän trendejä. Vaikka nykyään retro ja vintage ovat modisa, harva haluaa pukea lastaan kirjaimellisesti esimerkiksi 80-luvun vaatteisiin. Menneistä vuosikymmenistä otetaan vain joitakin vaikutteita vaatetukseen, mutta siluettien ja väljyyksien toivotaan olevan nykyaikaisia. Uudemmissa, 2000-luvulla julkaistuissa kirjoissa pojille suunnatut mallit eivät tuo uusia kaavoja vaatteiden ompeluun, vaan näyttävät kuinka kierrätysperiaatteella pystyy ompelemaan poikienvaatteita. Tämän vuoksi nämä vaatteet olivat malleiltaan hyvin yksinkertaisia.

Lehdistä, kuten Ottobre, Season Looks sekä Suuri käsityölehti, löytyi kohtuullisesti pojille uudenmallisia ja kivoja vaatteiden kaavoja. Ottobre design -lehti on lastenvaatteisiin erikoistunut kaavalehti ja siitä löytyi eniten kaavoja pojille. Season Looks ja Suuri käsityölehti tarjoavat kaavoja pääasiassa aikuisille ja jonkin verran myös lapsille. Pojille näistä lehdistä löytyi huomattavasti vähemmän kaavoja kuin tytöille.

3.2 Kysely kotiompelijoille kaavatarjonnasta

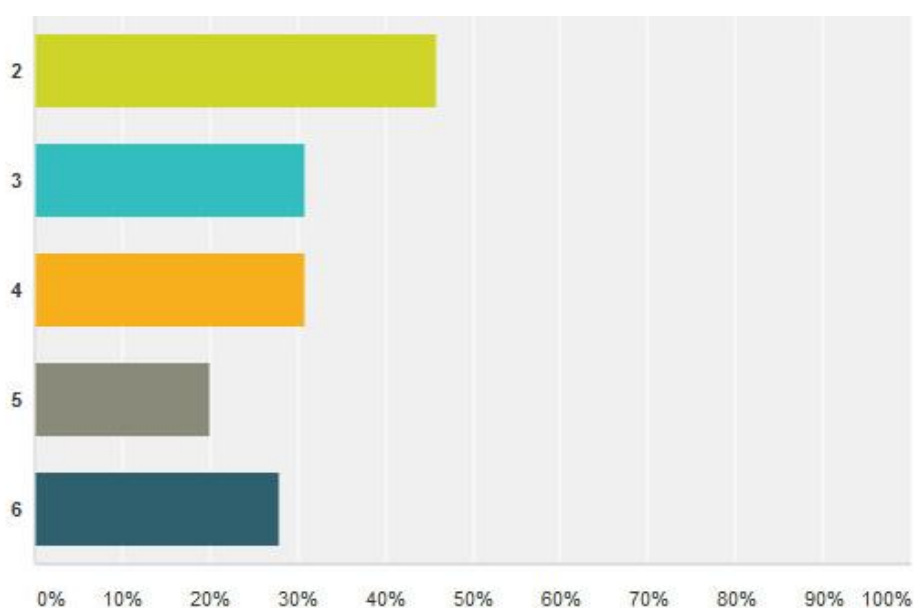
Tekemästani kartoituksessa varmistuu, että nykyinen kaavatarjonta on hyvin heikko poikien vaatteiden osalta. Kotiompelijoita, jotka ompelevat lapsilleen, lapsenlapsilleen, kummilapsilleen tai tuttavien lapsille, on kuitenkin koko ajan enemmän ja enemmän. Syitä, miksi ihmiset ompelevat nykyään itse, vaikka kaupoista saa hyvin kohtuullisella hinnalla vaatteita, on varmasti monia. Suurimmat kysymykset itse ommellessa ovat varmasti ainakin eettisyys sekä materiaalien laatu. Samaan aikaan kun kotiompelijoiden määrä kasvaa, tulee vastaan se tosiasia, että inspiroivia kaavakirjoja on hyvin vähän ja olemassa olevat kirjat ovat hyvin vanhanaikaisia. Silti itsetehtyjä vaatteita ja niitä käsitteleviä blogeja on kuitenkin yhä enemmän. Tämä kertoo ihmisten kiinnostuksesta ommella itse vaatteita, vaikka kaavoja vaatteisiin ei löytyisikään helposti ja vaikka useimmiten on myös kalliimpaa tehdä vaatteita itse, kuin ostaa niitä kaupasta. Herää kuitenkin kysymys, mistä kotiompelijat saavat kaavat tekemiinsä poikien vaatteisiin, vaikka kaavatarjonta on niin suppeaa.

Kyselytutkimuksen avulla pyrin selvittämään, mitä kaavoja kotiompelijat käyttävät ja miten he kokevat kaavatarjonnan. Kyselyn toteutin SurveyMonkey-sivuston kyselypohjan avulla. Vastauksia kyselyyn tuli viiden tunnin aikana 100 kappaletta. Nopea ja aktiivinen vastaaminen kertoo hyvin vahvasti sen, että kotiompelijat ovat todella kiinnostuneita poikienvaatteiden kaavatarjonnan uudistamisesta. Kysely oli suunnattu kotiompelijoille, jotka ompelevat vaatteita 2-6-vuotiaille pojille.

3.3 Kyselytulokset vahvistavat kaavatarjonnan puutteellisuuden

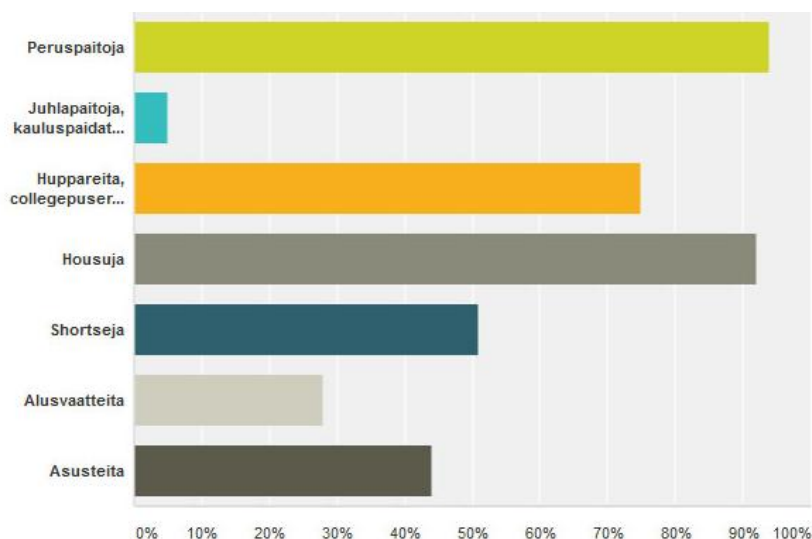
Ensimmäisessä kysymyksessä halusin tietää, minkä ikäiselle lapselle vastaajat ompelevat. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, minkä ikäisten poikien kaavoille olisi eniten kysyntää. Vastaukset olivat hyvin lähellä sitä, mitä arvelinkin. Kuten kuvasta 1. näkee, vastaajista suurin osa ompelee vaatteita eniten 2-4- vuotiaille lapsille. Vähiten vaatteita ommellaan viisi- ja kuusivuotiaille, jonka epäilen johtuvan vanhempien lasten kaavojen vähyydestä.

Taulukko 1. Minkä ikäiselle lapselle ommellaan vaatteita (Lindqvist, 2014)

Kyselyyn vastanneista suurin osa ompelee pojille perusvaatteita, kuten paitoja, huppareita, housuja ja shortseja. Taulukosta 2. näkee, että vähiten pojille ommellaan juhlavaatteita. Kyselyyn vastanneista vain viisi kertoi ommelleensa juhlapaitoja tai housuja. Kyselyyn vastanneista 44 % ompelee myös asusteita, kuten pipoja, huiveja ja lapasia. Alusvaatteita ompeli hieman alle kolmas osa vastaajista. Kyselyyn vastanneista kolme henkilöä kertoi ompelevansa myös yöasuja; paitoja, housuja tai haalareita. Lisäksi neljä henkilöä vastaajista kertoi ompelevansa myös ulkoiluvaatteita, kuten takkeja ja haalareita. Kaksi vastaajista ompeli myös jumpsuitteja ja yksi vastaajista kertoi ommelleensa myös rooliasuja

Taulukko 2. Mitä vaatteita ommellaan eniten (Lindqvist, 2014)

Vastaaajista jopa 92 % kertoi käyttävänsä Ottobre- lehden kaavoja. Tämä oli odotettu tieto, sillä omankin käsitykseni mukaan kyseinen lehti tarjoaa trendikkäitä malleja ja on tämän vuoksi suosittu kotiompelijoiden kesken. Suuri Käsityölehti tarjoaa myös kohtuullisen määrän mukavia malleja pojille ja tätä lehteä kertoinkin käyttävänsä 27 % kyselyyn vastanneista ompelijoista. Muutama kyselyyn vastannut ompelija kertoi käyttävänsä myös Modan, Season Looksin tai vanhan Muotimuksun kaavoja ompeluissaan.

Kyselyyn vastanneista vain kolme kotiompelijaa kertoi käyttävänsä jotakin kaavakirjaa vaatteiden kaavoituksessa. Mainittuja kirjoja oli mm. JUJU- erilainen lastenvaatekirja sekä norjalainen ompelukirja Heilt spesiell og jubel. Yksi vastanneista kertoi käyttävänsä Lasten pukineiden peruskaavoja -kirjan peruskaavaa pohjana omille kaavoilleen. Hän kertoi kuitenkin muokkaavansa kaavaa hyvin paljon, sillä kaavakirjan mukaan tehtynä vaate on liian leveä. Yllättävää oli, että jopa 28 % vastanneista kertoi piirtävänsä kaavat ottaen mallia jostakin valmisvaatteesta, joka on käytössä todettu hyvän malliseksi. Kaavoja kerrottiin löytyvän myös internetistä, esimerkiksi blogeista sekä Facebookin ompeluryhmistä.

Kyselystä oli mielenkiintoista huomata, että vaikka suurin osa vastaaajista (71 %) piti käyttämiään valmiskaavoja toimivina, kertoivat he kuitenkin lähes aina muokkaavansa kaavan pituuksia tai leveyksiä sopivan mittaisiksi. Vastajaat eivät siis kokeneet kaavan muokkausta vaikeana tai haastavana asiana.

Vain 23 % vastanneista oli selkeästi tyytymättömiä valmiskaavoihin, he pitivät kaavoja liian leveinä ja lyhyinä. Valmiskaavoja kerrottiin muokattavan paljon myös siksi, että niihin saatiin jotakin kivaa yksityiskohtaa. Vastaajat kertoivat lisäävänsä malleihin mm. taskuja, aplikoiteja tai leikkaussaumoja. Jotkut kertoivat ottavansa uudesta kivan mallisesta kaavasta esimerkiksi vain hauskan hihan tai taskun ja liittävänsä sen vanhaan, hyväksi havaittuun kaavaan. Nämä pienetkin kaavan kuosittelut, kertovat kotiompelijoiden kiinnostuksesta ja halusta kaavojen kuositteluun.

Kaavojen mitoissa ja mittasuhteissa koettiin olevan myös ongelmia, sillä lähes kaikki vastaajat kertoivat aina pidentävänsä esimerkiksi hihan tai paidan helman pituutta. Kaavatarjontaan kaivattiin myös trendikkäämpiä malleja; osa vastaajista piti valmiskaavoja liian yksinkertaisina, tylsinä ja vanhanaikaisina. Kokojen vaihtelevuus saman lehden kaavoissa koettiin myös suureksi ongelmaksi. Muutama vastaajista kaipasi kaavoja myös tanakammille lapsille, sillä he kokivat nykyisten kaavojen olevan suunniteltu vain hoikille lapsille.

Kyselyyn vastanneista yli puolet (57 %) ei ollut tyytyväinen poikien nykyiseen kaavatarjontaan. He kaipasivat poikien kaavoihin mm. lisää leikkittelyä ja hassuttelua, monipuolisempia malleja ja trendikkäitä yksityiskohtia. Kaavatarjontaan oli tyytyväisiä 43 % vastaajista, silti heistäkin osa kertoi kaipaavansa jotakin uutta ja erilaista poikien kaavatarjontaan. 5-6 -vuotiaiden poikien kaavat koettiin yleisesti yksitoikkoisiksi ja niitä kerrottiin löytyvän vielä vähemmän kuin pienempien lasten kaavoja. Kaavoja kaivattiin myös juhlapukeutumiseen sekä joustamattomille kankaille. Monet kaipasivat myös pojille sellaista kirjaa, josta voisi katsella kauniita kuvia ja ammentaa inspiraatiota, tytöille kun sellaisia on tarjolla useampi.

Kyselystä sai sen kuvan, että suurimmaksi osaksi poikienvaatteiden kaavatarjonta koetaan vajavaiseksi. Poikienvaatteiden kaavoihin kaivattiin uudistusta niin malleissa, yksityiskohdissa, mitoituksessa ja mittasuhteissa kuin myös värien yhdistelyssä ja materiaalien käytössä. Huomasin, että poikien vaatteisiin kaivattiin myös enemmän lapsenomaisia vaatteita, varsinkin pienille pojille. "Väriä, iloa, leikkisyyttä ja söpöyttä saisi olla myös poikien vaatteissa!", kiteytti yksi vastaajista osuvasti.

4 HUOMIOT MITTATAULUKOISTA JA VÄLJYYKSISTÄ

4.1 Mittataulukoiden vertailu

Kyselystä kävi ilmi se, että kaavat ovat liian leveitä nykypäivän lapsille. Oma kokemukseni oli myös samanlainen. Piirtäessäni kaavoja pojalleni jouduin ottamaan leveyden koon 92 kaavasta ja pituuden koon 104 kaavasta. Pituuden mukaan pojalleni pitäisi piirtää kaava koosta 98 mutta mittataulukon mitat eivät vastaa poikani mittoja vaikka hän on nykyisten kasvukäyrien mukaan normaalikokoinen ikäisekseen. Minua ihmetytti miksi mittataulukoiden mitat eivät vastaa todellisuutta. Mietin, myös huomaavatko kotiompelijat mitata lapsen, jolle tekevät vaateita. Jos valitsee suoraan sen kokoisen kaavan mikä lapsen pituuden perusteella pitäisi valita, ei vaatteesta todennäköisesti tule sopivan kokoista.

Aikaisempien internet keskustelujen ja blogikirjoitusten perusteella oletin lehtien kaavoissa olevan puutteita ja ongelmia. Ensimmäiseksi koetin ottaa selvää, mitä mittataulukoita kaavalehdet, joissa on poikien vaatteiden kaavoja, mahdollisesti käyttävät. Suomessa on yleisesti käytössä Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry:n vuonna 1984 julkaisema Lasten vaatetuksen PASSELI -mittataulukko. Tämä mittataulukko on koottu asiantuntijatyönä vuosien 1974 - 1984 ajalta kertyneiden mitoitustietojen perusteella. (Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry, 1984) Kun vertasin PASSELI-mittataulukkoa Ottobre design- ja Season Looks -lehtien mittataulukoihin, totesin lehtien todennäköisesti käyttävän PASSELI- mittataulukkoa suoraan tai pohjana omille mittataulukoilleen, sillä mittataulukoiden mitat ovat täysin identtiset.

Halusin verrata edeltäviä mittataulukoita Hennes & Mauritz- ja Polarn O. Pyret - vaatemerkkien lasten mittataulukoihin. Otin vertailuun kyseiset vaatemerkit, koska olen todennut niiden vaatteiden olevan hyvän kokoisia pojalleni. Nämä merkit ovat oman kokemukseni mukaan Suomessa yksiä suosituimmista lastenvaatemerkeistä. Lisäksi näiden kahden vaateketjun mittataulukot ovat keskenään identtiset. Alla olevassa taulukossa vertaan PASSELI-mittataulukon koon 98 mittoja Hennes & Mauritzin ja Polarn O. Pyretin mittataulukon vastaavan koon mittoihin.

Taulukko 3. Mittataulukoiden vertailu (Lindqvist, 2014)

Vartalonmitat Koko 98	PASSELI	Hennes & Mauritz, Polarn o. pyret	Mittojen erot
Rinnanympäryys	56 cm	55 cm	+1 cm
Vyötärönympäryys	54 cm	52 cm	+2 cm
Lantionympäryys	60 cm	57 cm	+3 cm

Kuten taulukosta 3 huomaa, vartalonmittojen erot eivät vaikuta kovinkaan suurilta mittataulukoiden välillä. Kun kuositelussa kaavaan lisätään vielä väljyyssvarat, tulee mittojen erosta jo melko suuri. Tämä vaikuttaa tietysti valmiin vaatteen kokoon ja mittasuhteisiin.

Selvittääkseni vielä tarkemmin sen, miksi nykyiset mittataulukot eivät näytä toimivan nykylapsilla vertasin oman poikani, sekä ystäväni pojan mittoja PASSELI-mittataulukon 92 ja 98 koon mittoihin. Taulukosta 4 huomaa kuinka sekä, pojan 1, että pojan 2 vartalonmitat vastaavat enemmän kokoa 92 kuin kokoa 98. Kuitenkin poikien pituuden perusteella tulisi valita koko 98.

Taulukko 4. Vartalonmittojen vertailu (Lindqvist, 2014)

Vartalonmitat	Poika 1	Poika 2	PASSELI 92	PASSELI 98
Pituus	96	98		
Rinnanympäryys	54	54	54	56
Vyötärönympäryys	52	50	53	54
Lantionympäryys	56	53	58	60

4.2 Lasten kasvun muutokset

Kun olin vertailut mittataulukkoja ja vartalonmittoja vaikutti siltä, että pituus ja vartalonmitat eivät täsmänneet. Etsiessäni tietoa lasten kasvun muutoksista viimeisen 30- vuoden aikana, löysin artikkelin jossa kerrotaan, että lasten kasvukäyrät on uusittu vuosina 2010- 2011. Antti Saari, Ulla Sankilampi, Leo Dunkel kirjoittavat THL:n, Lastenneuvolakäsikirjan sivuilla uusista kasvukäyristä. Kirjoituksessa kerrotaan, että suomalaisten lasten kasvukäyrien uudistaminen ”määrävälein on välttämätöntä koska lasten kasvussa tapahtuu ajan kuluessa muutoksia. Esimerkiksi viimeisen sadan vuoden aikana väestön aikuispituus on jatkuvasti lisääntynyt, kasvukausi lyhentynyt ja murrosiän kasvupyrähdys aikaistunut.” (Saari, Sankilampi, Dunkel, 2014.)

Kirjoituksessa käy ilmi, että lasten pituuskasvu alkaa ensin nopeampana mutta hidastuu kuitenkin 3kk ikään mennessä, jonka ”jälkeen lapset ovat aikaisempaa pidempiä koko kasvukauden ajan”. Tämä vahvistaa havaintoni mittataulukkovertailuissa siitä, että lapset ovat todella pitempiä kuin 30 vuotta sitten. Artikkelissa kerrotaan lasten pituuden olevan murrosiässä keskimääräisesti 5- 6 cm enemmän kuin edellisessä kasvukäyrässä. (Saari, Sankilampi, Dunkel, 2014.)

Vaikka lasten pituudet ovat muuttuneet, ovat vartalonmitat pysyneet lähes samana. Tämä käy myös ilmi vartalonmittojen vertailutaulukosta, jossa vertaan poikien mittoja PASSELLI mittataulukon mittoihin (taulukko 2). ”Noin 70 - 100 cm pituisena (noin 6 kuukauden - 3 vuoden ikäisenä) pituuspainon mediaani oli tytöillä ja pojilla uudistetuilla käyrillä vanhan alapuolella” (Saari, Sankilampi & Dunkel, 2014). Eli lapset ovat nykypäivänä pidempiä kuin aikaisemmin mutta eivät painavampia. Tämä tarkoittaa sitä, että vartalonmitat ovat pysyneet samana.

4.3 Nykyiset väljyyskäsitteet

Nykyisten trendien mukaan pojillakin suositaan suhteellisen niukkaa ja tyköistuvaa vaatetusta. Tällainen vaatetus ei vaadi vaatteeseen suuria määriä väljyyttä, varsinkin trikoovaatteissa. Tekemässäni kyselyssä ilmeni, että kaavalehtien kaavat koetaan pääosin liian leveiksi ja lyhyiksi. Lehtien kaavoissa on todennäköisesti enemmän väljyyttä kuin olisi tarpeen ottaen huomioon nykytrendit. Halusin selvittää millainen väljyysvara olisi hyvä trikoopaidassa. Vertailin 98 kokoisen valmisvaatteen paidasta mitattuja mittoja, saman merkin mittataulukon mittoihin. Lisäksi vertailin kaavalehden mittataulukon vartalonmittoja lehden trikoopaidan kaavasta mitattuihin mittoihin. Lisäksi vertasin kaavan mittoja myös poikani vartalonmittoihin. Halusin vertailuilla selvittää kuinka paljon väljyysvara eroa on kaavojen sekä valmisvaatteiden välillä.

Valmisvaatteen väljyysvara vertailuun otin Polarn O. Pyret- merkin perusmallisen trikoopaidan koossa 98. Paita mielestäni on juuri sopivan kokoinen pojalleni ja trendikäs siluutiltaan. Taulukossa 3 vertaan paidan mittoja merkin mittataulukossa ilmoitettuihin, koon 98 vartalonmittoihin. Mittataulukko löytyy merkin kotisivuilta (Polarn O. Pyret). Paidan kangas on puuvillatrikoota ja sen joustavuus on 33 %. Taulukosta 5. näkee, että paidassa on väljyyttä rinnan- ja lantionympäryksessä 5cm ja vyötärönympäryksessä 8cm.

Taulukko 5. Polarn o. pyret- trikoopaidan väljyys (Lindqvist, 2014)

POLARN O. PYRET 98 cm paita	Mittataulukon mitat	Paidan mitat	Väljyys
Rinnanympäryys	55	60	+5
Vyötärönympäryys	52	60	+8
Lantionympäryys	57	60	+5

Kuva 1. Polarn O. Pyret- trikoopaita

Mielestäni kuvan 1. paita näyttää hyvältä lapsen päällä, se ei kiristä mutta ei ole myöskään liian iso, vaikka kasvunvaraa paidassa hieman onkin. Paidan väljyysvarat ovat näin ollen sopivat; paita on helppo pukea päälle, olematta kuitenkaan liian iso. Paidassa olevien pitkien resorien ansiosta paidan käyttöikä on pitkä, sillä aluksi hihat voi kääriä lyhyemmiksi ja myöhemmin lapsen kasvaessa, voidaan hihat kääntää täyteen pituuteen.

Kaavalehden kaavan väljyysvara vertailuun otin Mushroom -trikoopaidan kaavan Ottobren design- lehden numerosta 4/14. Vertailu tuloksessa on otettava huomioon, että lehti tarjoaa jokaisessa numerossa hyvin erilaisia peruspaidan kaavoja eikä näin ollen tämän kaavan väljyydet välttämättä päde kaikkiin lehden tarjoamiin trikkoopaidan kaavoihin. Vertasin kaavasta mitattuja mittoja lehden mittataulukon (Ottobre design, 2014) vartalonmittoihin.

Taulukosta 6 näkee kuinka kaavassa on paljon suuremmat väljyydet kuin vertailemassani Polarn. O. Pyretin paidassa. Väljyyttä on puolet enemmän vyötärön ympäryksessä. Mushroom paidan kaavassa väljyysvaraa on rinnan ympäryksessä 8 cm, vyötärön ympäryksessä 10 cm ja lantion ympäryksessä 4 cm. Poikani mittoihin verrattaessa väljyyttä kertyy paljon enemmän, vyötärön ympärykseen jopa 12cm. Kaavan suuri väljyys pojalleni selittyy tietysti osaltaan siten, että vartalonmittojen mukaan kaavan kooksi pitäisi valita koko 92, vaikka pituuden mukaan kaavan koko olisi 98. Kaavaan suositellaan puuvillatrikoota, jonka jousto/palautuvuus on 30 %.

Taulukko 6. Mushroom - trikoo-paita kaavan väljyyslaskelma (Lindqvist, 2014)

OTTOBRE 98cm paita	Mittataulukon mitat	Kaavan mitat	Väljyys	Väljyys pojalleni
Rinnan ympäräys	56	64	+8	+10
Vyötärön ympäräys	54	64	+10	+12
Lantion ympäräys	60	64	+4	+8

5 KOHTI PÄIVITETTYÄ TRIKOOPAIDAN PERUSKAAVAA

5.1 Trendit pohjana ajankohtaisille kaavoille

Nykypäivän lasten vaatteet eroavat hyvin paljon siluutiltaan, verrattuna esimerkiksi 80-luvun muotiin. Vaatteet ovat huomattavan kapeampia, niin yläosissa kuin alaosissakin. Nykypäivän materiaalit mahdollistavat sen, että vaatteissa ei tarvitse olla paljoa väljyyttä. Kuten trendikatsaus kuvakollaasista (kuva 2.) huomaa, paitojen väljyydet vaihtelevat hieman, mutta yleisesti ottaen suositaan hyvin istuvaa ja kapeaa siluettia. Paitojen helmät ovat niin huppareissa, trikoopaidoissa kuin kauluspaidoissakin alempana kuin ennen, sillä housujen vyötärö on myös alempana kuin ennen. Nyt muodissa on, että housujen vyötärön kohta on ylälantiolla toisin kuin esimerkiksi 20 vuotta sitten jolloin se oli korkealla vyötäröllä tai jopa vyötärölinjan yläpuolella. Housuissa loose fit- malli on hyvin suosittu. Loose fit housuja on trendikollaasissa taulun oikeassa yläkulmassa oransseissa, keltaisissa sekä beigeissä housuissa.

Kuva 2. Trendikatsaus

5.2 Nauhat- ja kiristysnyörit standardin huomioiminen suunnittelussa

Lastenvaatteita suunniteltaessa täytyy huomioon ottaa vaatteiden turvallisuuden takaamiseksi kehitetyt standardit. Tässä työssä käyn läpi oleellimmat pienten lasten vaatetukseen laaditut standardit, jotka koskevat yläosan yksityiskohtia. Suunnittelussa peruskaavan variaatio mahdollisuuksia tulee minun ottaa huomioon nämä standardit, sillä standardien vastaisia tuotteita ei saa suunnitella, valmistaa, eikä myydä.

Nauhat- ja kiristysnyörit – standardi (SFS- EN- 14682:2007), koskee alle 14 – vuotiaiden lasten vaatteita. Standardi on jaettu pieniin lapsiin (0-7- vuotiaat) sekä vanhempiin lapsiin ja nuoriin (7- 14- vuotiaat). Standardin on laatinut tekninen komitea CEN/TC 248 Textiles and textile products ja se on voimassa useimmissa Euroopan maissa. Standardin tarkoituksena on määrittää tarkasti lastenvaatetuksessa käytettävien nauhojen ja nyörien pituudet, ominaisuudet sekä kiinnityskohdat, jotta ne eivät aiheuttaisi vaaratilanteita lapsille. Standardin laatiminen on katsottu aiheelliseksi nauhojen ja kiristysnyörien aiheuttamien tapaturmien vuoksi, jotka ovat aiheuttaneet käyttäjälleen vakavia vammoja tai jopa kuoleman.

Ensimmäisenä käyn läpi hupun ja pääntien aluetta koskevat suositukset. Pienille lapsille tarkoitettujen vaatteiden hupussa tai pääntien alueella ei saa olla kiristysnyörejä, toiminnallisia nauhoja eikä koristenauhoja. Niitä ei saa suunnitella vaatteisiin eikä niillä varustettuja vaatteita saa valmistaa eikä myydä. Niskanauhalla varustetut vaatteet on suunniteltava siten, että hupun ja pääntien alueella ei ole vapaita nauhojen päitä. Tikatuissa tai toisin kiinnitetyissä koristeissa, saa olla korkeintaan 75 mm pitkät nauhat. Koristeissa mahdollisesti olevat lenkit saavat olla korkeintaan 75 mm ympäröimitaltaan. (SFS- EN 14682:2007.)

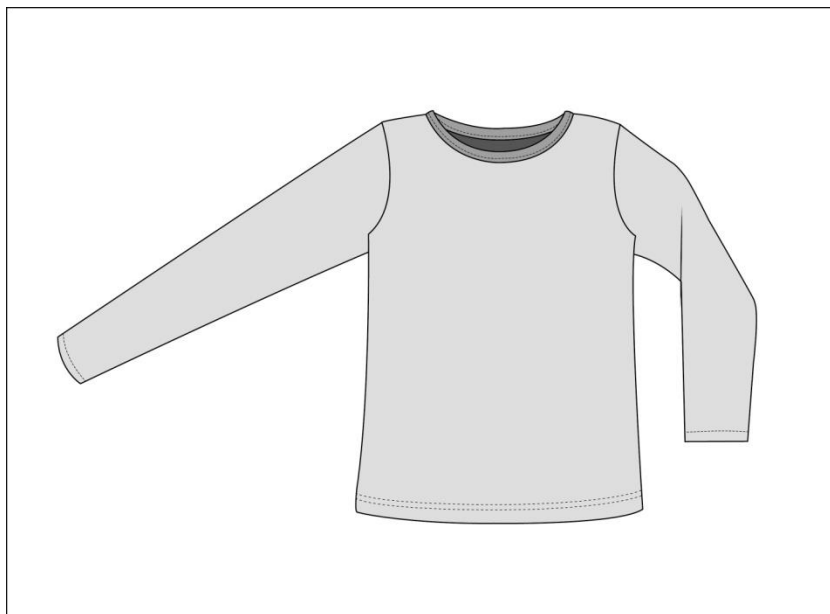
Vyötärön aluetta koskevissa suosituksissa otin myös huomioon vain pieniä lapsia koskevat säädökset, jotka liittyvät vaatteiden yläosaan. Vaatteiden alareunoissa olevien kiristysnyörien tai nauhojen on oltava litteinä vaatetta vasten vaatteen ollessa kiristettynä tai suljettuna. Haaravälin alapuolelle ulottuvien vaatteiden, kuten tässä tapauksessa huppareiden, alareunoissa olevat kiristysnyörit, koristenauhat tai toiminnalliset nauhat, mukaan lukien mahdolliset nappulat, eivät saa tulla vaatteiden alareunan alapuolelle. Myös mahdolliset Tampit ovat sallittuja, mikäli ne ovat korkeintaan 140 mm pitkiä eivätkä roiku vaatteiden helman yli. (SFS- EN 14682:2007.)

5.3 Päivitetty peruskaava

Lastenvaatteita kaavoitettaessa tulee ottaa huomioon, kuinka lapsen vartalo kasvaa ja kehittyy. Tämän lisäksi on otettava huomioon vaatteiden materiaalin vaatima väljyysvara. Trikoovaatteen kaavoituksessa kaavaan ei tarvitse lisätä paljoa väljyyttä, sillä trikoo venyy kankaan neulosrakenteen tai sen sisältämän elastaanin vuoksi.

Peruskaavan piirtämisprosessin sijaan keskityn kuvaamaan millä tavalla työstin kaavan ajankohtaiseksi ja toimivaksi. Trikoopaidan peruskaavan kaavoituksessa otin huomioon tekemäni havainnot paidan hyvästä väljyydestä sekä hihan ja helman pituuksista. Peruskaavan pohjana käytin Grafis-kaavaohjelman, Lasten pohjoismaisen kaavajärjestelmän, pojan paidan peruskaavaa. Muokkasin kaavaa ja sen väljyyksiä ensin kaavaohjelmassa, jonka jälkeen tulostin kaavan ja tein loput viimeistelyt käsin piirtämällä. Tein useampia kokeiluja väljyyksistä, olan pituuksista ja hihan leveydestä ennen kuin kaavan väljyydet ja pituudet olivat minusta hyvät. Kaavoituksen tukena käytin poikani hyvän mallisia paitoja, kuten kuvassa 1. näkyvää Polar O. Pyret-merkin trikoopaitaa.

Suunnittelin peruskaavan (kuva 3.), jossa pääntie on huoliteltu resorikaitaleella ja hihan suut sekä helma on huoliteltu tikkaamalla kaksoisneulalla. Valitsin tämän mallin pohjakaavaksi, sillä sen ompelu onnistuu täysin käyttäen kotikoneita eikä erillisiä teollisuuden koneita tarvita. Suunnittelin perusmallin tehtäväksi kankaasta jonka joustavuus on noin 30 %. Kankaan joustavuuden voi laskea esimerkiksi liite 2. olevan ohjeen mukaan.

Kuva 3. Trikoopaidan perusmalli

Tein peruskaavasta sovitteen, jotta pystyin tarkastamaan kaavan muodon. Kuvasta 4. näkee, kuinka olkapää nousee hieman liian korkealle muodostaen terävät kulmat olkapäälle. Tein kaavaan tarvittavat muutokset, jotta olkalinja menisi enemmän vartalonmyötäisesti, muodostamatta illuusiota korkeista olkapäistä. Madalsin olan kaltevuutta yhden senttimetrin verran sekä madalsin hihanpyöriötä, jotta hiha istuisi paremmin. Sovituksessa huomasin myös, että pääntie oli hieman liian tiukka joten avarsin ja muotoilin sen hieman isommaksi ja paremman muotoiseksi.

Kaavamuutosten jälkeen tein vielä toisen sovitteen, jotta pystyin olemaan täysin varma kaavan hyvästä muodosta. Kuvasta 5. näkee, että paita istuu paremmin kaavamuutoksen jälkeen paremmin, eikä olka nouse ylös vaan myötäilee kauniisti olan linjaa.

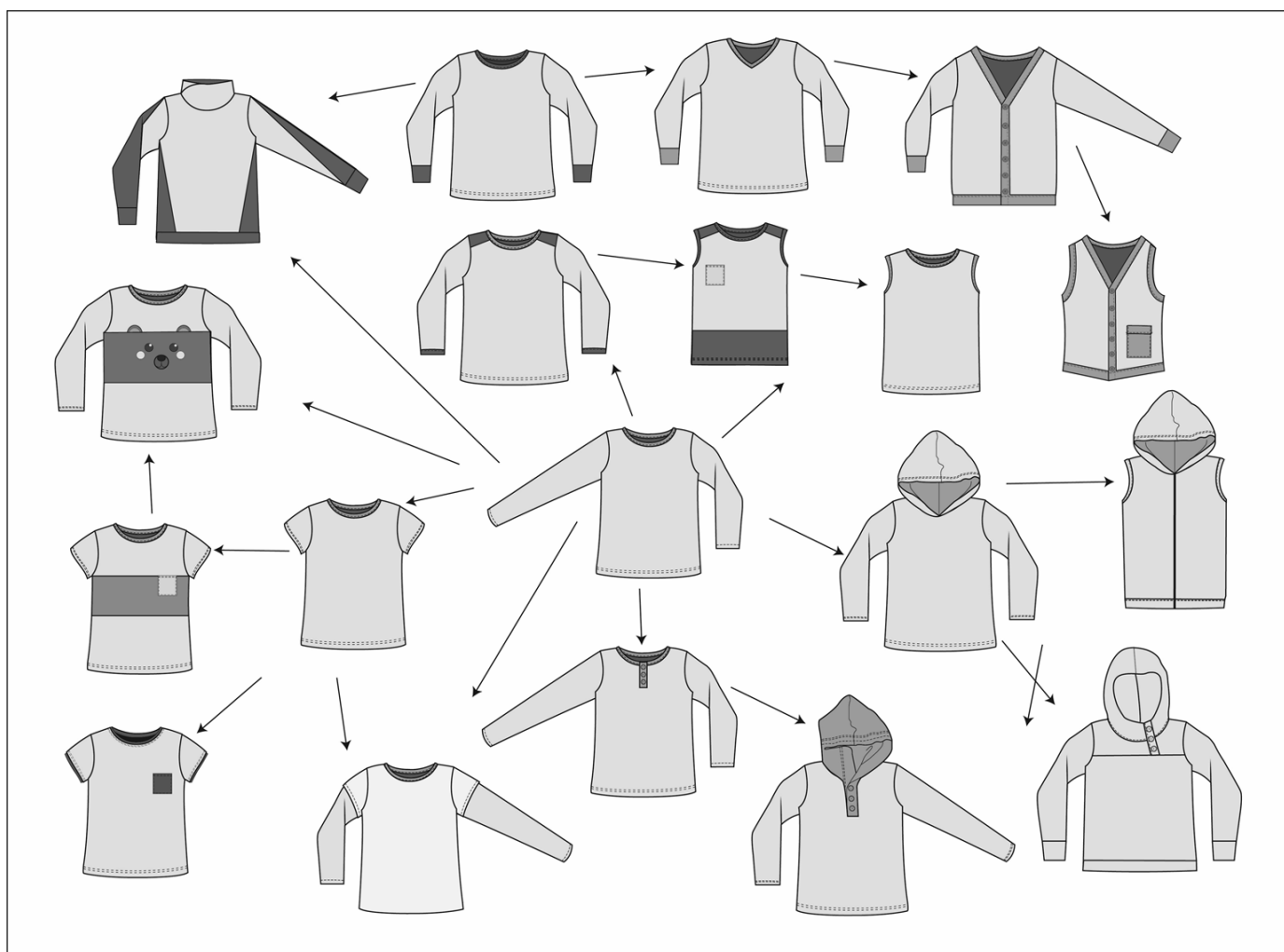
Kuva 4. Ensimmäinen sovite peruskaavasta

Kuva 5. Toinen sovite peruskaavasta

5.4 Peruskaavan variaatiomahdollisuudet

Hyvän peruskaavan saatuani halusin näyttää muutamalla kaavan muokkauksella, kuinka yhdestä kaavasta saa pienillä tai isoilla kaavanmuutoksilla erilaisia variaatioita. Tein variaatioista kollaasin (kuva 6), josta näkee kaavan muuntelu mahdollisuuksia. Kun ompelijalla on käytössään yksi hyvä peruskaava, voi hän toteuttaa melkein mitä vain. Ennen mallin kuositelua on hyvä ottaa huomioon kankaan joustavuus/palautuvuus. Joustavuuden/palautuvuuden voi mitata myös itse, ellei sitä ole ilmoitettu kankaan tiedoissa. Jos kankaan joustavuus on pieni, se tarvitsee enemmän väljyyttä kuin joustava kangas.

Kuva 6. Variaatiotaulu

5.5 Toteutetut variaatiot

Päädyin tekemään esimerkkivariaatiot trikoosta, joustocollegesta sekä ohuesta collegeuloksesta. Halusin erilaisten materiaalien valinnalla osoittaa peruskaavalla leikittelyn mahdollisuuden myös materiaalien osalta. Tein kaksi helppoa, kaavoituksellisesti hyvin yksinkertaista variaatiota sekä kaksi hieman vaativampaa ja enemmän kuosittelevaa vaativaa muunnosta.

Ensimmäisen variaation (kuva 7.) tein trikoosta, kuten peruskaavan sovite versiotkin. Tämän variaation kangas on mustavalkoista raidallista puuvillatrikoota, jonka joustavuus on 33 %. Lisäksi käytin mustaa puuvillaresoria. Tämän ensimmäisen variaation kuositteleva on hyvin yksinkertainen. Pohjakaavan hihansuuta lyhennetään ja poistetun hihan pituuden verran lisätään resoria, jolloin hihasta tulee jälleen täyspitkä. Mallista saa hyvin erinäköisen vaihtamalla kankaan ja resorin värejä. Resorin osuuden voi vaihtoehtoisesti tehdä myös samasta kankaasta kuin paidan. Variaation sovitekuvat näkyvät seuraavalla sivulla kuvissa 8. ja 9.

Kuva 7. Ensimmäisen variaation tasokuva

Kuva 8. Ensimmäinen variaatio

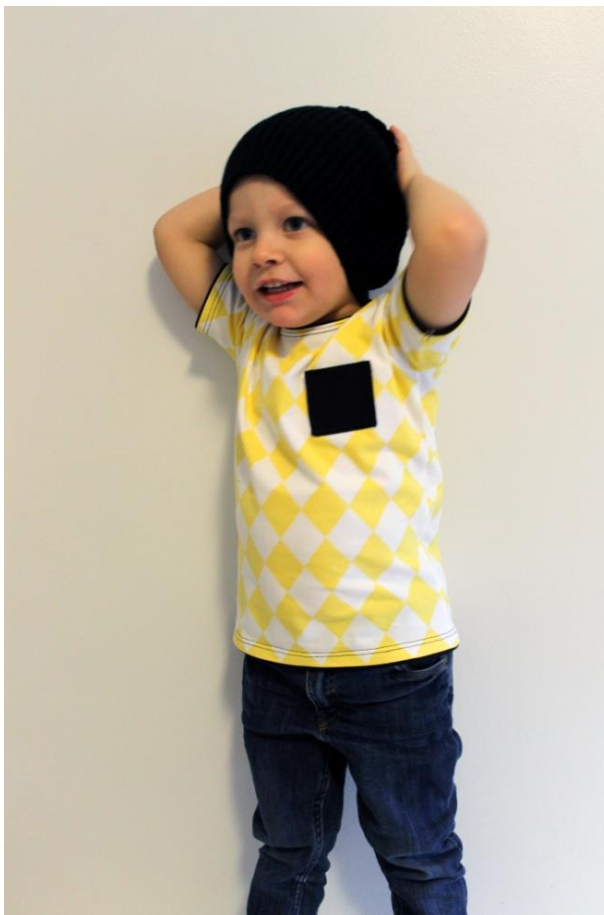

Kuva 9. Ensimmäinen variaatio, lähikuva

Toisen variaation (kuva 10.) tein keltaisesta salmiakki kuvioidusta puuvillatrikoosta, jonka joustavuus on 33 %. Tässä variaatiossa kaavaa kuositeltiin jälleen vain hihan pituudessa, jota lyhennettiin T-paita mittaani. Mallin pääntien huolittelin resori alavaralla, jonka jätin näkymään miehustan alta hieman. Lisäsin myös hihansuihin sekä helmaan mustan kaitaleen tavallisen huolittelun alle. Mustat kaitaleet sekä musta tasku tuovat malliin ilmettä ja särmää. Sovitekuvat variaatiosta näkyvät seuraavalla sivulla kuvissa 11. ja 12.

Kuva 10. Toisen variaation tasokuva

Kuva 11. Toinen variaatio

Kuva 12. Toinen variaatio, lähikuva

Kolmannen variaation (kuva 13.) tein ohuesta joustocollegesta, jonka joustavuus on 33 %. Joustocollege on hieman paksumaa kangasta kuin trikoo, jonka vuoksi kuosittelin pohjakaavaan lisää väljyyttä. Lisäsin peruskaavaan yhteensä 2 cm lisää väljyyttä. Tähän variaatioon lisäsin hupun, sekä kuosittelin yläosaan poikittaissauman, josta lähtee vino napituslista, joka jatkuu huppuun asti. Hihoihin tein samanlaisen kuosittelun kuin ensimmäiseen variaatioon. Huolittelin myös paidan helman kaksinkertaisella joustocollege kaitaleella. Kolmannen variaation sovitekuvat näkyvät seuraavalla sivulla kuvissa 14. ja 15.

Kuva 13. Kolmannen variaation tasokuva

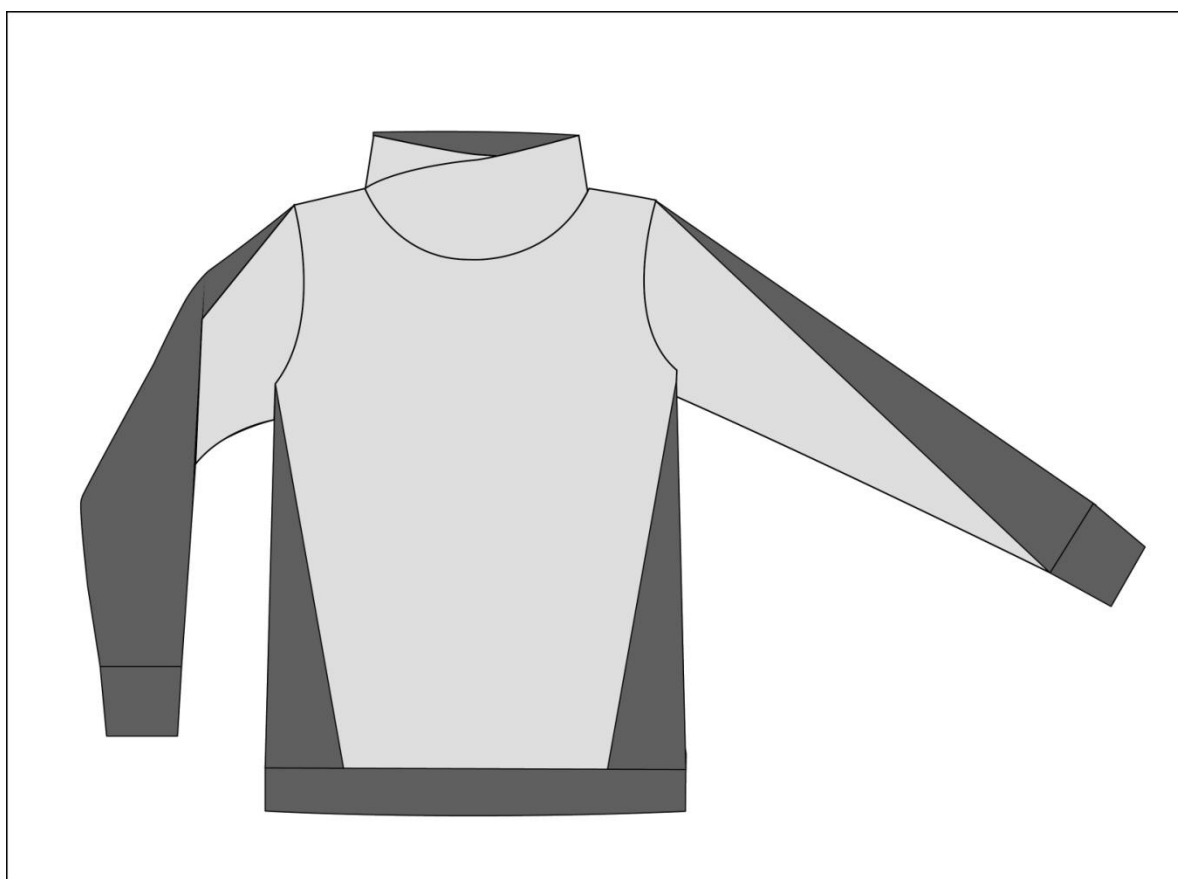

Kuva 14. Kolmas variaatio

Kuva 15. Kolmas variaatio, lähikuva

Neljännän variaation (kuva 16.) tein yhdistämällä kahta erilaista collegea. College on materiaalina huomattavasti joustamattomampi kuin trikoo tai joustocollege. Harmaan collegen joustavuus on 37 % ja mustan collegen 23 %. Käytin variaatioon samaa väljyylisäystä kuin kolmannessa mallissa. Tämä väljyys ei kuitenkaan ollut riittävä tavalliselle collegelle, jolloin paidasta tuli hieman liiankin tyköistuva. Paita mahtuu lapsen päälle ja näyttää mielestäni hyvältä mutta lapsen on itse vaikea pukea sitä päälle. Kaava tällaisenaan toimisi luultavasti paremmin joustocollegesta tai trikoosta tehtynä. Kuosittelin hihoihin sekä etu- ja takakappaleelle viistot leikkaussaumat. Etukappaleen viisto poisto lisättiin takakappaleeseen jolloin sivusauma siirtyi viistosti etukappaleen puolelle. Variaatioon lisäsin myös pystyssä olevan kauluksen jonka päät menevät ristikkäin edestä olalta toiselle. Hihansuiden ja helman huolittelussa käytin samaa tapaa kuin kolmannessa variaatiossa. Variaation sovitekuvat näkyvät seuravalla sivulla kuvissa 17. ja 18.

Kuva 16. Neljännän variaation tasokuva

Kuva 17. Neljäs variaatio

Kuva 18. Neljäs variaatio, lähikuva

6 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessini aikana tarkastelin eri työvaiheiden kautta monipuolisesti ajankohtaisen trikoopaidan kaavoitukseen liittyviä asioita.

Tekemäni kaavatarjonnan tulokset olivat juuri sitä, mitä minulla oli ennako-oletuksena tarjonnasta. Poikien vaatteisiin ei todella ole tarjolla juurikaan ajankohtaisia kaavoja. Myös tekemäni kysely vahvisti ennako- olettamustani poikien kaavojen vähäisyydestä. Suurin osa kyselyyni vastanneista piti nykyisiä tarjolla olevia kaavoja liian leveinä ja lyhyinä. Kyselyn tuloksia analysoidessa huomasin, että kysymyslomaketta olisi kannattanut testata muutama kerran ulkopuolisilla henkilöillä. Tällöin olisin todennäköisesti huomannut lisätä joihinkin kysymyksiin vielä tarkempia lisäkysymyksiä tai muotoillut kysymyksen toisella tavalla. Esimerkiksi ensimmäiseen kysymykseen tai seuraavaksi kysymykseksi olisi ollut hyvä laittaa kysymys lapsen vartalotyypistä. Lisäksi jotkut monivalinta kohdat olisivat vaatineet lisää vaihtoehtoja, jotta olisin saanut vielä tarkemmat tulokset.

Huomioni nykyisen PASSELI- mittataulukon mittojen uusimis tarpeesta on mielestäni hyvin tärkeä ja merkittävä. Olisi varmasti hyvin paikallaan uudistaa tämä mittataulukko, koska myös lasten kasvukäyrät on uudistettu vuonna 2011. Mittataulukoiden uusiminen on kuitenkin niin valtava työ, että siihen ei varmaankaan kovin helpolla ryhdytä.

Olen mielestäni onnistunut hyvin tavoitteessani. Suunnittelemani ja kaavoittamani trikoo-paita vastaa nykypäivän trendejä sekä siluutiltaan, pituuksiltaan että väljyyksiltään. Paidan väljyys on juuri sopiva pukemisen kannalta, olematta kuitenkaan liian leveä ja iso. Olen myös tyytyväinen tekemiini esimerkkivariaatioihin. Niiden avulla olen monipuolisesti esittänyt peruskaavan muuntelun mahdollisuuksia. Neljännen variaation kohdalla minun olisi kuitenkin pitänyt arvioida tarkemmin kankaan joustavuuden vaatima väljyys, joka tässä tapauksessa jäi hieman liian pieneksi.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on antanut minulle paljon lisää tietoa ja taitoa kaavoitukseen ja vaatteen suunnitteluun liittyen. Olisin ollut mielenkiintoista tehdä myös housuista vastaava peruskaava ja siitä erilaisia variaatioita. Tämä voisi olla seuraava askel työn jatkamisessa. Tulevaisuudessa voisin kuvitella jatkavani työn aihetta myös poikien kaavakirjan toteuttamiseen asti.

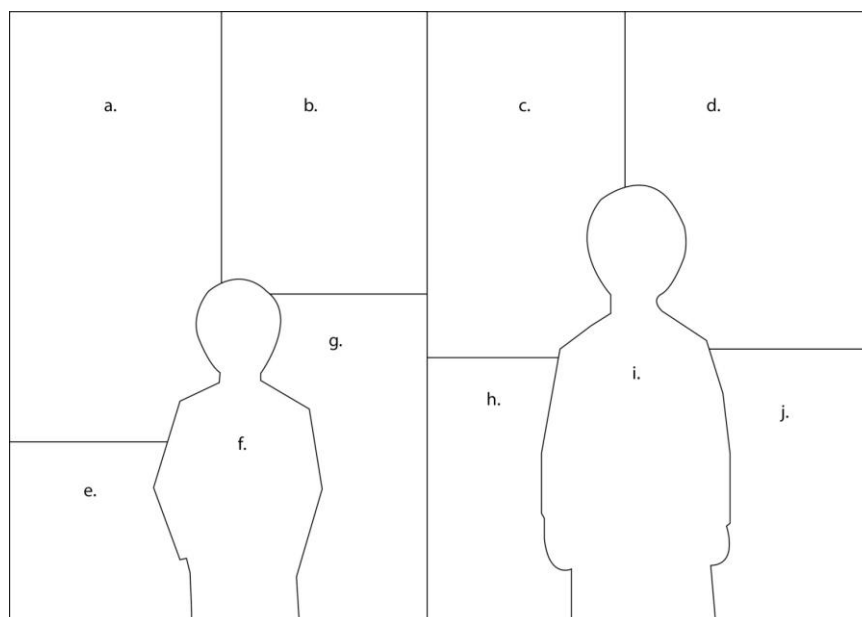
LÄHTEET

- Arkko, H. Koskinen, M. & Maunonen-Eskelinen, I. 1990. Lasten pukineiden peruskaavoja. Keuruu: Otava.
- LINDQVIST, Laura 2014-11-02. Kuvat 1 ja 3-18. [digikuva]. Sijainti: Kuopio: Tekijän sähköiset kokoelmat.
- OTTOBRE design. Kids fashion. 14/2014. [Lastenvaatteiden kaavalehti].
- Polarn O. Pyret. [Merkin mittataulukko. Saatavissa merkin kotisivuilta.] Saatavissa <http://www.polarnopyret.fi/editor_files/file/kokotaulukko%281%29.pdf> Luettu 27.10.2014.
- SFS-standardi, SFS-EN 14682:2007. Lastenvaatteiden turvallisuus. Lastenvaatteiden nauhat ja kiristysnyörit. Vaatimukset. Saatavissa: Savonia- Ammatti-korkeakoulu. Nelli-portaali.
- Season Looks. 3/2014. [Lastenvaatteiden kaavalehti]. Saatavissa <http://www.seasonlooks.fi/images/SeasonLooks_3-14_0507.pdf>. Luettu 14.11.2014.
- Saari, A., Sankilampi, U. & Dunkel, L. 2014. Uudet kasvukäyrät. [Kasvukäyrät uudistettu 2011] Saatavissa <http://www.thl.fi/fi_FI/web/lastenneuvola.fi/tietopaketti/kasvu/kasvukayrat>. Luettu 14.11.2014.
- Tekstiili- ja vaatetusteollisuus ry. 1984. Lasten vaatetuksen mittataulukko PASSELI. Saatavissa <http://www.finatex.fi/media/julkaisut/tiedostot/passeli_laps-et.pdf> Luettu 27.10.2014.
- Tiihonen, T. & Kivimäki, S. 2008. Matkalla muotoon. Suomalaisten naisten puvun kaavoitus N-2001-mittausjärjestelmän mukaan. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu. D: vapaamuotoisia julkaisuja.

KUVALUETTELO

1. Polarn O. Pyret- trikoopaita. © Laura Lindqvist 2014.

2. Trendikatsaus. Koonnut Laura Lindqvist 2014.

a. & g. WGSN.com- trendisivuston trendikatsaus, The casual shirt, Autumn/winter 15/16, boys.

b, d, e, ja h. WGSN.com trendisivuston trendikatsaus, Soft pop, Boy's collection s/s 16.

c ja j. Kuvat Gugguu- merkin nettikaupasta. www.gugguu.com/fi/

f ja i. Kuvat H&M- merkin nettikaupasta. www.hm.com/fi/

3. Trikoopaidan perusmalli. © Laura Lindqvist 2014.

4. Ensimmäinen sovite peruskaavasta. © Laura Lindqvist 2014.

5. Toinen sovite peruskaavasta. © Laura Lindqvist 2014.

6. Variaatiotaulu. © Laura Lindqvist 2014.

7. Ensimmäisen variaation tasokuva. © Laura Lindqvist 2014.

8. Ensimmäinen variaatio. © Laura Lindqvist 2014.

9. Ensimmäinen variaatio, lähikuva. © Laura Lindqvist 2014.

10. Toisen variaation tasokuva. © Laura Lindqvist 2014.

11. Toinen variaatio. © Laura Lindqvist 2014.

12. Toinen variaatio, lähikuva. © Laura Lindqvist 2014.

13. Kolmannen variaation tasokuva. © Laura Lindqvist 2014.

14. Kolmas variaatio. © Laura Lindqvist 2014.

15. Kolmas variaatio, lähikuva. © Laura Lindqvist 2014.

16. Neljännen variaation tasokuva. © Laura Lindqvist 2014.

17. Neljäs variaatio. © Laura Lindqvist 2014.

18. Neljäs variaatio, lähikuva. © Laura Lindqvist 2014.

AINEISTOT

- Etula, K. & Valkeapää- Ikola, S. 2012. Mekkotehdas. Helsinki: WSOY.
- Gunnars, A. 2003. Sy till småbarnen. Västerås: ICA bokförlag.
- Hardy, E. 2009. Ompele kaunista lapselle. Helsinki: WSOY.
- Hetemäki, H. K. & Hiljama, S. 1990. Tyylikäs taapero, vaatteita vauvoille. Jyväskylä: Gummerus.
- Lahti, S. & Rätty, I. 1972. Tyttöjen ja poikien vaatteiden peruskaavoja. Helsinki: Otava
- Langhelle, M. B. 2011. Siksakkia- ompele lapselle käytetystä uutta. Helsinki: Schildts & Söderströms.
- Paganelli, J. 2011. Mekkonen mun. Suom. Mirja Muurinen. Jyväskylä: Atena.
- Sanström Hallberg, N. & Linden Ivarsson, A-S. 2011. Veikeät vauvanvaatteet. Suom. Lotta Lipsanen. Hämeenlinna: Karisto.
- Savio, M. & Rapia, K. 2007. Juju- erilainen lastenvaatekirja. Helsinki: WSOY.
- Wilhelm. L. S. 2011. Suom. Pirjo Luoto. Olipa kerran housunpunti. Helsinki: WSOY.

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

Pienten poikien kaavatarjonnan kartoitus.

Kysely on tarkoitettu kaikille, jotka ompelevat leikki-ikäisten (2-6v) poikien vaatteita.
Kysely on avoinna tiistaihin 23.9 asti.
Kysely on osa opinnäytetyötäni Kuopion Muotoiluakatemia, vaatetusmuotoilun linjalle.

***1. Minkä ikäiselle lapselle ompelet vaatteita?**

- 2
 3
 4
 5
 6

***2. Millaisia vaatteita nyt ompelet?**

- Peruspaitoja
 Juhlapaitoja, kauluspaidat jne.
 Huppareita, collegepuseroita
 Housuja
 Shortseja
 Alusvaatteita
 Asusteita

Muuta, mitä?

***3. Mistä saat kaavat ompelemissi vaatteisiin nyt? Mainitse aineiston nimi, esim mistä lehdistä tai kirjoista?**

***4. Ovatko käyttämäsi valmiskaavat mielestäsi toimivia?**

- Kyllä
 Ei

Jos Ei, mitä parannettavaa kaavoissa olisi?

***5. Oletko muokannut käyttämiäsi valmiskaavoja?**

- Kyllä
 En

Jos olet, miksi ja miten olet muokannut niitä?

***6. Löydätkö mieleisiä kaavoja helposti ja onko kaavatarjonta mielestäsi riittävää?**

- Kyllä
 En

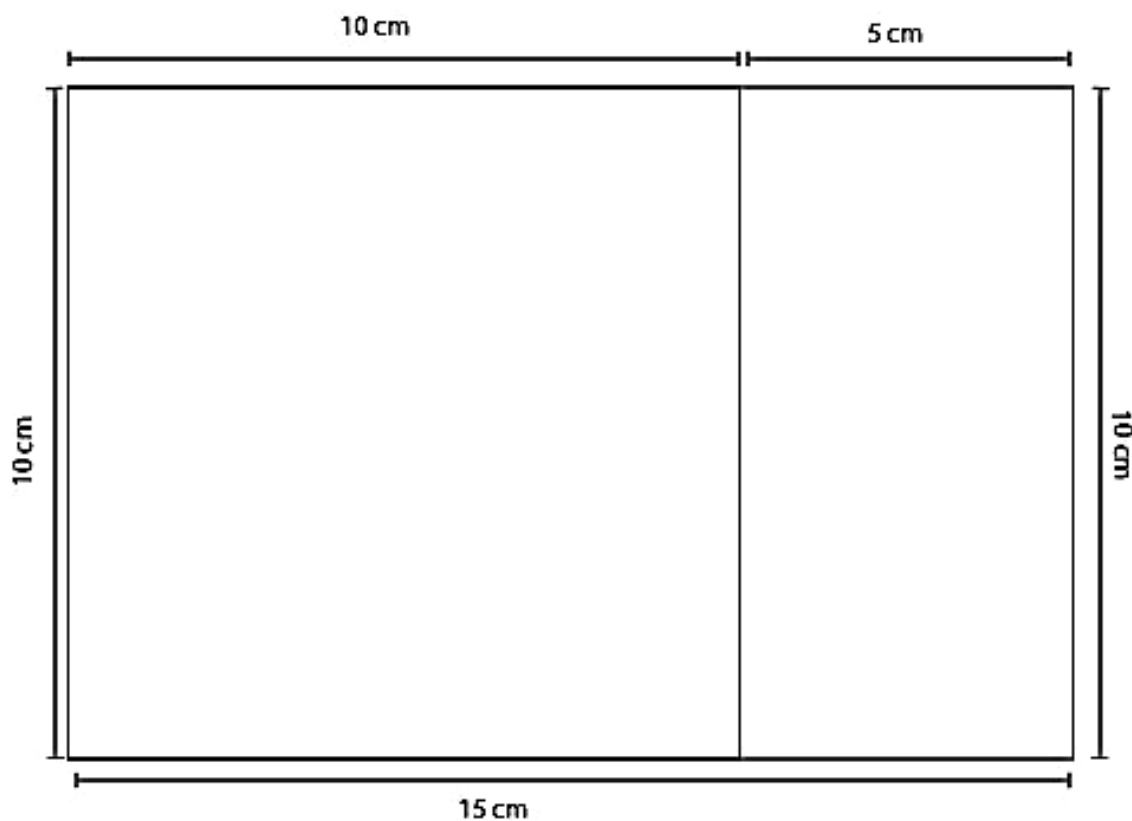
Jos et, mitä kaipaisit lisää tai erilaista?

7. Mitä muuta huomioita olet tehnyt poikien kaavatarjonnasta?

8. Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

LIITE 2: KANKAAN JOUSTAVUUDEN MITTAAMINEN

KANKAAN JOUSTAVUUDEN MITTAAMINEN

Merkitään kankaaseen 10 cm x 10 cm alue. Venytetään kangasta kohtuullisesti eli sen verran kuin se venyisi päälläkin. Kankaan joustavuus lasketaan alla olevan kaavan mukaan.

$$100 \times \frac{5 \text{ cm}}{15 \text{ cm}} = 33 \%$$